המביא גט פרק ראשון גיטין

משום עיגונא אקילו בה. להימניה לשליח: **האי קולא היא.** בתמיה: **דאי מלרכא מרי.** למימר לשמה תו לא מצי בעל לערער השתא אתי ומערער ואוקי חד לבהדי חד: **כיון דאמר מר.** לקמן (דף ה:): **בפני כמה נותנו.** שליח זה לאשתו ואומר בפניהם בפני נכתב בפני שנים וכו׳: **מעיקרא מידק דייק.** השליח כשמקבלו מיד הבעל ויודע בו שברצון מגרשה ולא יבא ויערער עוד ואי נמי עורר אינו נאמן דודאי דק במילתא שפיר: **נעשה למי שנחקרה עדותן בב״ד.** דלא חניף אינש לזיופי: **אתי למינוייס.** דלא יאמר כולהו. ואמרינן לקמן (שם) כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר: **חדא מסלא.** תיבות כגון בפני נכתב לשמה: **גייז.** דזימנין דלא אמר אלא בפני נכתב: **חדא מחברי.** כגון בפני נכתב: **לא גייז.** וממילא שייליגן ליה אי נכתב לשמה ואמר אין אי נמי קתמא [6](לשמה) קא מסהיד. ומיהו בפ״ג ובפני נחתם אלכרוה לכתיבה ומחתימה בעינן לשמה וכיון דכל חדא מילתא בתתי נפשה היא לא גייז: **מ״כ.** דטעמא משום קיום הוא בפני נכתב לשמה לי: **ורבא דדין הוא.** דלא בעי למימר נכתב: **אלא.** משום הכי אלכרוה: **דא״כ.** דלא אמר נכתב: **אתי לאיחלופי כו׳.** דמוכחא מילתא דלקיומי אתי ומאן דחזי סבר כל שטרות נמי בחד מיקיימי אי אתי חד סהדא ואמר מכיר אני כתב ידי העדים: **הסס.** גבי קיום שטרות יודעים אנו שזה כתב העדים הוא דקאמרי: **הכא בפני קאמר.** [7]ולא קא מוכחא מילתא: **הכא אשה מהימנא.** אם הגיאה גט לחבירתה ואמרה בפ״ג מהימנא לדתנן בפ״ב (לקמן דף כג.): אף הנשים שאינן נאמנות לומר מת בעליהן כו׳: **בעל דבר.** אותו שמוציא השטר והשטר שלו: **הכא בעל דבר מהימן.** האשה עצמה מביאה את גיטה ממדינה״ים בתורת שליחות כגון דאמר לה בעלה אל תתגרשי בו אלא בב״ד ובלבד שתהא גרישה לומר בפ״ג ובפני נחתם וכו׳ בפ״ב (שם): **אעו הכא כי אמר יודע אני מי לא מהימן.** הואיל ולדידיה טעמא משום קיומא הוא אי אמר יודע אני בחתימת ידי העדים מי לא מהימן דמה לי בפני מה לי יודע אני וכיון דהכי הוא אי לאו דמלרכינן נמי אכתיבה דמיהו היכי בין גיטין לשטרות אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא לקיימינהו בעל אחד: **מאן האי סגא.** דמתניתין: אי

[6]משום עיגונא אקילו בה רבנן האי קולא הוא חומרא הוא דאי מצרכת ליה תרי לא אתי בעל מערער ופסיל ליה חד אתי בעל ומערער ופסיל ליה כיון דאמר מר [7]בפני כמה נותנו לה רבי יוחנן ור׳ חנינא חד אמר בפני ב׳ וחד אמר בפני ג׳ מעיקרא מידק דייק ולא אתי לאורועי נפשיה ולרבא דאמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו ליבעי תרי מידי דהוה אקיום שטרות דעלמא [8]עד א׳ נאמן באיסורין אימר דאמרינן עד אחד נאמן באיסורין כגון חתיכה ספק של חלב ספק של שומן דלא איתחזק איסורא אבל הכא איתחזק איסורא דאשת איש הוי דבר שבערוה [9]ואין דבר שבערוה פחות מב׳ בדין הוא דבקיום שטרות נמי לא ליבעי כדר״ל דאמר ר״ל [10]אעדים החתומים על השטר [11]נעשו כמי שנחקרה עדותן בב״ד ורבנן הוא דאצרוך והכא משום עיגונא אקילו בה רבנן האי קולא הוא חומרא הוא דאי מצרכת ליה תרי לא אתי בעל מערער ופסיל ליה חד אתי בעל ומערער ופסיל ליה כיון דאמר מר בפני כמה נותנו לה רבי יוחנן ורבי חנינא חד אמר בפני שנים וחד אמר בפני ג׳ מעיקרא מידק דייק ולא אתי לאורועי נפשיה ורבא מאי טעמא לא אמר כרבה אמר לך מי קתני בפני נכתב לשמה בפני נחתם לשמה ורבה בדין הוא דליתני הכי אלא דאי מפשת ליה דיבורא אתי למגזייה השתא נמי אתי למגזייה חדא מתלת גאיז חדא מתרתי לא גאיז ורבה מ״ט לא אמר כרבא אמר לך א״כ ניתני בפני נחתם ותו לא בפני נכתב ל״ל ש״מ בעינן לשמה ורבא בדין הוא דליתני הכי אלא דא״כ [12]אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד ורבה מי דמי התם ידעינן הכא בפני התם אשה לא מהימנא הכא אשה מהימנא התם בעל דבר לא מהימן הכא בעל דבר מהימן ורבא אמר לך אטו הכא כי אמרי ידעינן מי לא מהימני וכיון דכי אמרי ידעינן מהימני אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא בעד אחד ולרבה דאמר לפי שאין בקיאין לשמה מאן האי תנא דבעי כתיבה לשמה ובעי חתימה

לאפילו נכתב לשמו פסול לגרש בו לר׳ מאיר כדאמרינן ברים כל הגט (לקמן דף מד:) כתב לגרש בו את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה וקאמר בגמ׳ קטנה הוא דלא מצי מגרש הא גדולה מגרש מוקי לה כר׳ אלעזר ולא כר״מ משום דבעינן שיהא מוכיח מתוך עדי החתימה הי מינייהו מגרשה ובסמוך נעי לאוקומי מתני׳ כר״מ ואפילו לרבי אלעזר צריך עדי מסירה שידעו שעשאו הבעל שליח וליכא ואור״י דהא דאלכין רבנן הכא היינו כדי שלא יערער הבעל ויאמר שכתבו הסופר כדי להתלמד והוא החתים עליו עדים שהוא לא היה בקי לשמה: **האי** קולא הוא חומרא הוא. ברים ספסה רבה (ינמות דף פח.) גבי מתוך חומרא שהחמרת עליה בסופה דפריך לא לחמיר ולא ליקל ומשני משום עיגונא אקילו בה רבנן [5] עדיף למיפרך האי קולא הוא חומרא הוא דאי מצרכת לה תרי וכא בעלה מותרת לחזור דלאמרינן התם והשתא בחד תלא אפשר לתקן כשלא ראה אלא אחד שהיה מכיר שהוא בעלה ואפילו היו שם הרבה מי יציאם בכאן להעיד אבל כאן יכול לשאלו בשנים: **חד** אתי בעל מערער ופסיל ליה.

יש לפרש דפסיל ליה ממש אע״ג דלא מהימן וליכא אלא לענ בעלמא מיפסל וא״ת א״כ מאי ס״ד דמהני בפני נכתב כיון דאכתי איכא לענ וי״ל דס״ד דמהני דרוב פעמים לא יוצא שיסבור שלא יאמינוהו ומיהו אי מפיק ליה מיפסל ולמאי דס״ד הא דקתני אם יש עליו עורכין יתקיים בחומתיו קאי נמי אהמכיא גט ממדה״י ומשני מידק דייק ולא אתי בעל לערער ואפי׳ אם יערער לא יאמינוהו וליכא לענ כלל ומיהו אין נראה לר״י לפרש כן שיהא פסול משום לענ בעלמא כיון דקיים לן שהוא כשר ועוד מדלא תנן ברישא המכיא גט ממדה״י אם יש עליו עורכין וכו׳ דקתני בסיפא ונראה לפרש ופסיל ליה היינו שיאמינוהו לענ אבל מ״מ הגט כשר:

אתי לאיחלופי בקיום שטרות דעלמא. וא״ת כיון דאין צריך לומר בפני נכתב אלא משום איחלופי אמאי פסיל ברים פ״ב (לקמן דף טו.) בפני נכתב אלא אחרון בפי אחרון ראשון יש בו שם האיש והאשה וזמן שהוא עיקר הגט מינכר מילתא ולא אתי לאיחלופי: **הכא** בפני. אבל ידעתי אין מועיל

ובעמא דכשאמר בפ״ג ונחתם דייק בפי דמרע אנפשיה בוכא כשאמר בפני נעשה הכל והוא לא ראה מכשיאמר ידעתי [13]וא״ת ואמאי לא מהני ידעתי לרבה כמו לרבא על כרחך משום דלרבה הוי טעמא משום לשמה ואכתי תיקשי רבה מ״ט לא אמר כרבא דמפ׳ טעמא משום קיום ויועיל ידעתי וצריך בפני נכתב דלא אתי לאיחלופי ואור״י דמכח מתני׳ דברים פ״ב (לקמן דף טו.) דקתני אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר משמע ליה לרבה דידעינן לא מהני: **אטו** כי **אמרי** ידעינן מי לא מהימני. פי׳ בקונטרס הואיל ולדידיה טעמא משום קיומא מה לי בפני ומה לי יודע אני משמע שרוצה לומר דשליח מהימן כי אמר יודע אני והא דנקט כי אמרי ידעינן לשון רבים ולא אמר כי אמר ידעתי משום דאשלומין דעלמא קאי ולעיל לא בעי למימר ידעתי איכא ביניהו דלא בעי למינקט אלא הנהו דלמר צריך ולמר לא צריך אבל מימה הוא דבכל דוכתי נקט לרבא בפני נחתם לאו דוקא ועוד אי בחד נמי מהני ידעתי היכי קאמר רבא ברפ״ב (לקמן דף טו.) אפילו הוא ואחר מעידין על חתימת עד שני פסול דאי לא הוה אלא האי שליח דמכיר שתי חתימות הוה כשר והשתא משום דבא אחד מהשוק לקייעו בחתימת שני יפסל אע״ג דבקונטרס פי׳ התם דהיינו הא דפריך ליה רב אשי מי איכא מידי דאילו לכולי דיבורא כשר וכו׳ מ״מ אין סברא כלל שהיה רבא טועה בכך ונראה דידעתי לא מהני אפילו לרבא עד שיאמר בפ״ג ונחתם משום דדייק כדפירשנו והכי מפרש ר׳ משולם אטו כי אמרי ידעינן שיש מעלמא שיקיימו גט זה מי לא מהימני והואיל ומהני בזה קיום דמהני בשאר שטרות אתי לאיחלופי: **כיון** דאילו אמרי ידעינן בו׳. וקושיא דאשה ובעל דבר לא אם לתרץ דלא שכיח דמייתי גיטא וכי מייתי עד כשר אתי לאיחלופי:

מאן האי תנא דבעי כתיבה לשמה ובעי חתימה לשמה. וא״ת למאי דמסקינן דרבה אית ליה דרבא טוקי מתני׳ ברבי אלעזר והוי בפני נכתב משום לשמה ובפני נחתם משום שאין עדים מצויין לקיימו ודוחק לומר דבולה הך סוגיא וגם רב אשי דאמר לקמן ר׳ יהודה היא חייבי למאי דס״ד מעיקרא וי״ל דרבה אף לפי המסקנא בעי חתימה לשמה כיון דידעינן לא מהני דאי מהני לפי המסקנא מיקשי רבה מ״ט לא אמר כרבא וליכא למימר הא דלא מהני ידעינן היינו משום איחלופי דהא כיון דצריך לומר בפני נכתב משום לשמה לא אתי לאיחלופי: דתנן

מסורת הש״ס

[5] (ינמות דף פח.), כ) (לקמן ה:), ג) (לעיל כ: וש״נ), ד) (שם וש״נ), ה) כתובות יח:, ו) (עי׳ תוס׳ כתובות כח. ד״ה קיומו), ז) (לקמן מח:), ח) ס״א אינו, ט) ס״א וקא מוכחא מילתא, י) עי׳ מהר״ם.

גליון הש״ם

תוס׳ ד״ה האי כו׳ לא שייך לשארך. לא יכמי להכין דכריסס הקדושים כיון דסמכינן על סכרא דלייקא דבעלה מת ממילא לא שייך שיטות ולא אתי לידי חומרא ושאני הכא דאף דסמכינן דהשליח אומר אמת מ״מ שמא יבוא בעל ויערער בשקר. יה׳ יפיר עיני:

תוספות רי״ד

אזלא כותיה: ולרבא דאמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו ליבעי תרי מידי דהוה אקיום שטרות דעלמא: ע״א נאמן באיסורין. פי׳ שהרי האמינה תורה כל אחד ואחד על הפרשת תרומה ועל השחיטה וניקור הגיד והחלב: איסור דאמרינן ע״א נאמן באיסורין כגון חתיכה ספק של חלב ספק של שומן דלא איתחזק איסורא. פי׳ איסורא דחלב בתוך חתיכה גופה הכא איתחזק איסורא פי׳ איסורא דא״א והוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות מב׳. פי׳ דיליף דבר דבר מממון הכא כתיב כי מצא בה ערות דבר וכתיב התם על פי שנים עדים יקום דבר ומטבל ושחיטה לא נמרינן לה דהתם ביידו לתקנם לפי׳ נאמן עליהן ע״א: ומהדר בדין הוא דקיום שטרות נמי לא ליבעי תרי כר״ל דאר״ל עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקרה עדותן בב״ד פי׳ ולדיוסא לא חיישינן דלא חצף אינש לזייפו ורבנן הוא דאצרוכו פי׳ למיחש למילתא משום [6]

עין משפט
נר מצוה

ה א מיי׳ פ״ג מה׳ עדות הל׳ י סמג עשין קמ טוש״ע ח״מ סימן מו סעיף לא בהגה״ה:

תוספות רי״ד (המשך)

דאיכא דמשכח לזה כתוב בגגן שנכתב לשם בני עירו כו׳ כדאמרן לעיל: ומשום עיגונא אקילו בה רבנן. הקילו להאמין ע״א לברו: האי קולא הוא האי חומרא הוא. פי׳ דאי מצרכת לה תרי למימר בפני נכתב לא אתי בעל ומערער חד אתי בעל ומערער ופסיל ליה ואוקי חד לבהדי חד ואוקי איתתא אחזקה: כיון דאמר מר לקמן בשמעתין בפני כמה יתנו לה ר׳ יוחנן ור׳ חנינא חד אמר בפני ב׳ וחד אמר בפני ג׳ מעיקרא מידקדק ולא אתי לאורועי אנפשיה. פי׳ מתחלה הוא מידקדק לקבלו מיד הבעל ונודע שברצונו מגרשה ובכשורות נכתב ונחתם הילכך הימנה רבנן כבי תרי וכיון דאמר בפני נכתב איקיים גיטא ואי אתי בעל ומערער לא משגחינן ביה: ולרבא דלא חייש לאין בקיאים לשמה ובעמא הוא לפי שאין עדים מצויין לקיימו ליימא בפני נחתם ותו לא בפני נכתב למה לי. פירוש שמאחר שהצריכוהו לומר בפני נכתב ש״מ דטעמא הוא לפי שאין בקיאים לשמה כרבה: ומהדר דלמא אתי לאיחלופי בקיום שטרות בעלמא בע״א. פי׳ אי הוה אמר בפני נחתם ותו לא הוה מוכחא מילתא דלקיומי שטרות קאתי ומאן דחזי סבר כל שטרות נמי מיקיימו בחד דאמר אני מכיר חתימתו מש״ה אצרוהוה דלימא נמי בפני נכתב דלא ליתי לאיחלופי בקיום שטרות דלימא דהתם לא מסהדי אכתיבה דשטרא כ״א על החתימה:

[6] לכאורה זה יתקן לעיל נגי מיתתא דרבנן אבל הכא הטיעה דרבנן מ״מ משום איחלופ וצ״ע.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com